

**Wat te doen
als iemand uit je gezin
sterft?**

Zesde druk OCMW-brochure

"Wat te doen als iemand uit je gezin sterft ?

Grimbergen, december 2008

Wij zijn er ons van bewust dat dit boekje niet volledig kan zijn.
Daarom vind je in deze brochure verschillende contactadressen
waar je terecht kan voor verdere inlichtingen.

Graag danken we de in deze brochure vermelde instanties die onze informatie nakeken en ons de nodige aanpassingen bezorgden.

Afscheid nemen van iemand die je lief hebt, is zwaar om te verwerken.

Toch zijn er meteen een aantal concrete zaken die moeten geregeld worden.

Met deze informatiegids willen we je wegwijs maken in de vele administratieve verplichtingen.

De brochure stelden we samen met de begrafenisondernemers uit onze gemeente op punt.

Je kan je vragen en verdriet ook in vertrouwen bespreken met de maatschappelijk assistenten van onze diensten. Zij kunnen je bijstaan met informatie en steun.

Ons oprecht medeleven,

Namens het OCMW,

M. Van Schel
Secretaris

P. Mensalt
Voorzitter

Inhoud

I. Eerste schikkingen	blz. 3
Aangifte van het overlijden - regeling begraving of crematie - de begraafplaats - wie moet je op korte termijn verwittigen van het overlijden	
II. Wat moet je financieel in orde brengen ?	blz. 9
Verwittig je financiële instelling - vrijmaken van de geblokkeerde rekeningen - begrafenisvergoeding - ziekenfonds	
III. Pensioenen en tegemoetkomingen	blz. 16
Uitbetaling laatste pensioen - overlevingspensioen - aanvraag overlevingspensioen - voorschotten op het pensioen - renten en tegemoetkomingen	
IV. De nalatenschap	blz. 21
Testament - aanvaarding of verwerping nalatenschap - aangifte nalatenschap - successierecht - verdeling nalatenschap	
V. Specifieke situaties	blz. 29
Gevolgen voor de minderjarige kinderen - overlijden van een kind - overlijden na een arbeidsongeval of beroepsziekte - overlijden door verkeersongeval, verdacht of gewelddadig overlijden - overlijden in het buitenland	
VI. Praktische informatie	blz. 35
Afstaan van organen - personenbelasting - auto en andere motorvoertuigen - uitvaartverzekering	
VII. Hulp voor de nabestaanden	blz. 40
Hulp van het OCMW - begeleidende hulp - zelfhulpgroep ouders van overleden kind - jongerenwerking - zelfhulpgroep weduwen en weduwnaars - werkgroep Verder voor nabestaanden na zelfdoding	
Enkele boeken	blz. 47

I. De eerste schikkingen

- 1. Aangifte van het overlijden**
- 2. Regeling begraving of crematie**
- 3. De begraafplaats**
- 4. Wie moet je op korte termijn verwittigen van het overlijden**

Bij een overlijden moet er veel geregeld worden. Er is de aangifte van het overlijden, de begrafenisplechtigheid, het drukken van de doodsbrieven...

De begrafenisondernemer neemt meestal deze taken op.

Afscheid nemen is een ingrijpend gebeuren.

*Besprek daarom duidelijk jouw **wensen en verwachtingen** met de begrafenisondernemer over het verloop van de plechtigheid, de plaats waar de overledene wordt opgebaard,...*

1. Aangifte van het overlijden

Het overlijden moet aangegeven worden op de dienst burgerlijke stand van de gemeente waar de persoon overleed.

De **begrafenisondernemer** zorgt gewoonlijk voor de aangifte van het overlijden.

De documenten die je hiervoor nodig hebt:

- attest van geneesheer die het overlijden vaststelde;
- identiteitskaart en trouwboekje van de overledene;
- bij crematie: het attest van de beëdigd geneesheer.

Verder regelt de begrafenisondernemer de formaliteiten van vervoer, begraving, toelating tot begraving, crematie...

Na de aangifte kan je bij de gemeente de **uittreksels uit de overlijdensakte** opvragen. De begrafenisondernemer zal ze je bezorgen.

De uittreksels heb je nodig voor: o.a. de werkgever of pensioenkas, het ziekenfonds, de verzekeringsmaatschappijen, de begrafenisvergoeding.

Bijkomende uittreksels kan je opvragen bij de dienst burgerlijke stand van de woonplaats van de overledene.

Bij een overlijden buiten Grimbergen dient de gemeente eerst het officiële attest te ontvangen van de gemeente, waar het overlijden plaatsvond. Je kan best vooraf telefonisch informeren of de gemeente het attest reeds ontvangen heeft.

Laatste wilsbeschikking: Iedereen kan bij de dienst burgerlijke stand van zijn gemeente met een eenvoudige brief, zijn laatste wilsbeschikking over begraving of crematie laten inschrijven in het bevolkingsregister.

Bij de aangifte van het overlijden controleert de gemeente of de overledene een wilsbeschikking liet registreren.

INFO

Dienst burgerlijke stand

- te Grimbergen: Prinsenstraat 3, ☎ 02/260.12.89
open: 8u00-11u30 en donderdagavond 17u30-19u15
alsook woensdagnamiddag 13u00-16u00
- te Strombeek-Bever: Gemeenteplein ☎ 02/267.15.04
open: dinsdag en donderdag van 8u00-11u30

e-mail: gemeentebestuur@grimbergen.be
www.grimbergen.be

2. Regeling begraving of crematie

De begrafenisondernemer regelt meestal de begraving of crematie.

De begraving of crematie mag slechts plaatsvinden na schriftelijke toelating en ten vroegste 24 uur na het overlijden.

Bij de aangifte van het overlijden deel je de aanvraag tot cremeren mee.

Bij overlijden door een ongeval of bij een verdacht of gewelddadig overlijden dient de Procureur des Konings een attest af te leveren, waarbij hij verklaart dat hij zich niet verzet tegen crematie.

Euthanasie die aan de wettelijke voorwaarden voldoet, wordt gelijkgesteld met een natuurlijke dood.

INFO

- bij de begrafenisondernemer
- www.crematie.be: nuttige info over crematie en de lijst van crematoria

3. De begraafplaats

Op de gemeentelijke begraafplaatsen **zijn 4 vormen** van begraving mogelijk:

- begraving in volle grond of in grafkelder;
- bijzetting in het columbarium;
- asverstrooiing;
- begraving van de urne.

Je kan kiezen voor begraving **met of zonder grafconcessie**:

- een cel in een columbarium;
- een perceel grond met grafkelder (1, 2 of 3 personen);
- een perceel grond zonder grafkelder (1 persoon);
- een perceel grond met urnekelder (1, 2, 3 personen).

De **termijn** voor begraving zonder concessie is vastgesteld op 10 jaar. Bij een concessie is de maximumduur vastgesteld op 20 jaar (concessie zonder grafkelder) en op 25 jaar (concessie met grafkelder). De eeuwigdurende concessies werden afgeschaft.

De afmetingen van de grafsteen zijn in een gemeentelijk reglement vastgelegd.

Let op. Hou bij het maken van je keuze rekening met het decreet op de grafrust: het is niet mogelijk om binnen 10 jaar na begraving de wijze van teraardebestelling te wijzigen.

- de begrafenisondernemer kan je helpen bij het maken van een keuze.
- **Dienst burgerlijke stand**
 Gemeentehuis Grimbergen: ☎ 02/ 260.12.89
 Adm. Centrum Strombeek-Bever: ☎ 02/ 267.15.04
 op dinsdag en donderdag 8u00-11u30
 e-mail: gemeentebestuur@grimbergen.be

4. Wie moet je op korte termijn verwittigen van het overlijden ?

- ☐ De **bank**, spaarkas, bank van de post van de overledene én van de huwelijkspartner moet je onmiddellijk verwittigen (zie deel II).
- ☐ Instanties van wie de overledene een **inkomen** kreeg:
 - Pensioenkas of werkgever (zie deel III Pensioenen);
 - Tegemoetkoming aan personen met een handicap: FOD Sociale Zekerheid - Adm. Centrum Kruidtuin Kruidtuinlaan 50 bus 1, 1000 Brussel, 02/507.87.99 www.handicap.fgov.be
 - Oefende de overledene een zelfstandige activiteit uit, dan kan je de boekhouder vragen de praktische regelingen te treffen zoals schrapping uit handelsregister,...
- ☐ Het **ziekenfonds** (zie deel II)
 - Voor de begrafenisvergoeding wacht je tot je de factuur van de begrafeniskosten betaald hebt.
 - Als je via het lidmaatschap van je partner verzekerd was, vraag je zo snel mogelijk een eigen lidmaatschap.
- ☐ Voor een **auto** of ander motorvoertuig verwittig je de Federale overheidsdienst Mobiliteit en vervoer DIV (zie deel VI).

- De **verzekeringsmaatschappij**
Verwittig onmiddellijk de maatschappijen van de levensverzekering, overlijdensverzekering, schuldsaldoverzekering en breng ook de brandverzekering, familiale polis, autoverzekering,... op de hoogte.
- De **huiseigenaar**
 - De huurovereenkomst loopt gewoon door wanneer de huurder of verhuurder overlijdt. De erfgenamen nemen alle rechten en verplichtingen over. Wens je de overeenkomst niet verder te zetten, dan kan je de huurovereenkomst slechts beëindigen door de gewone opzeggingsregeling, tenzij een speciale opzegtermijn is voorzien. (info zie nuttige websites blz. 48)
 - Bij de huur van een sociale woning, verwittig je de sociale woningmaatschappij van je gewijzigde gezins-situatie. Als door het overlijden het gezinsinkomen daalt, kun je een herziening van de lopende huurprijs vragen.
- De **nutsvoorzieningen** en instanties waarbij de overledene **abonnee of lid** was
 - Gas- en elektriciteitsmaatschappij;
 - Watervoorzieningsmaatschappij;
 - Kabel TV;
 - Telefoon, gsm, internetaansluiting;
 - dag- en weekbladen: uitgever verwittigen.

Als je de contracten van de overledene wil *verderzetten*, deel dit dan mee aan de maatschappij.
Vermeld steeds het abonnementsnummer.

Vergeet ook niet te regelen:

- Inleveren van het rijbewijs en identiteitskaart van de overledene (gebeurt meestal bij de aangifte van het overlijden).
- Bezorg ook alle voordeelbewijzen op naam van de overledene terug aan de betrokken instanties bv. parkeerkaart.

II. Wat moet je financieel in orde brengen ?

- 1. Verwittig de financiële instelling**
- 2. Vrijmaken van de geblokkeerde rekeningen**
- 3. Begrafenisvergoeding**
- 4. Ziekenfonds**

1. Verwittig je financiële instelling

De bank, spaarkas of bank van de post dien je onmiddellijk van het overlijden in te lichten.

Vraag de financiële instelling hoe je opnieuw over het geld kunt beschikken. Voor echtgenoten is er een soepeler regeling sinds 31 augustus 2009.

■ Verwittig de bank, spaarkas of bank van de post

De financiële instellingen dienen bij een overlijden alle rekeningen, spaarboekjes,.. zowel op naam van de overledene als van de huwelijkspartner *tijdelijk te **blokkeren** tot er meer duidelijkheid is over wie de erfenis toekomt.*

Ook de gegeven volmachten vervallen en bankkluizen worden verzegeld.

Bij een postchequerekening meld je het overlijden samen met het rekeningnummer en een kopie van de overlijdensakte aan je *postkantoor*. Het postkantoor stuurt de documenten door naar de bank van de post, die de rekeningen blokkeert.

Vermeld best de **oorzaak van het overlijden**. De meeste financiële instellingen hebben polissen afgesloten voor hun cliënten bv. een vergoeding bij overlijden door ongeval.

■ Betaling van noodzakelijke rekeningen

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden kunnen na het overlijden van hun partner tot de helft afhalen van wat er op bankrekeningen staat voor de dagdagelijkse uitgaven. Het bedrag wordt als voorschot beschouwd op de verdeling van de nalatenschap.

Let wel: het maximumbedrag van 5.000 euro mag je niet overschrijden. Als je maximumbedrag overschrijdt, krijg je sancties opgelegd.

■ Sancties bij overschrijden maximumbedrag

Als langstlevende verlies je je rechten op de som die je boven het maximumbedrag van 5000 euro afgehaalde en zal je deze moeten terugbetalen aan de andere erfgenamen. Bij het overschrijden van het maximumbedrag kan je de nalatenschap niet meer verwerpen of aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving. Je wordt automatisch erfgenaam en dient eventuele schulden van de overledene dus ook over te erven.

2. Vrijmaken van de geblokkeerde rekeningen

Om geld vrij te maken heb je een attest van erfopvolging of een akte van bekendheid nodig.
Dit attest vermeldt wie de erfgenamen zijn.

■ Het 'attest van erfopvolging'

Het **registratiekantoor** levert dit attest snel en kosteloos af. Je hebt hiervoor een origineel uittreksel uit de overlijdensakte en het trouwboekje van de overledene nodig.

Met dit attest kan je rekeningtegoeden vrijmaken op voorwaarde dat er

- geen testament is;
- geen huwelijkscontract of giften tussen echtgenoten;
- en geen handelingsonbekwaam persoon (bv minderjarige, voorlopige bewindvoerder).

Neem best vooraf contact op met het registratiekantoor .
Het aanvraagformulier vind je ook op www.belgium.be

Voor Grimbergen: **Registratiekantoor**
Molenstraat 228, 1851 Grimbergen (Humbeek)
☎ 02/272 05 70 (tussen 8u – 12u)

Let wel: Een gift moet je eerst laten registreren door een notaris. Als de overledene een bankkluis had moet er een 'akte van bekendheid' worden gevraagd om die kluis te openen, want de kluis kan een testament bevatten.

■ Een 'akte van bekendheid'

Bij een testament is, een huwelijkscontract of een handelingsonbekwaam persoon, dien je door de **notaris** een akte van bekendheid te laten opmaken.

De notaris staat dan in voor de regeling van de erfenis.

■ **Nota:** Bij elke financiële instelling waar de overledene een rekening of spaarboekje had, dien je één van deze attesten voor te leggen. Voorzie per instelling een uittreksel.

3. De begrafenisvergoeding

Het ziekenfonds betaalt de begrafenisvergoeding uit voor de loontrekkenden uit de privésector.

Voor ambtenaren wend je je tot de pensioendienst van de overheidssector of tot de personeelsdienst.

■ Voor loontrekkende in de privésector

Als de overledene loontrekkende in de privésector was of gepensioneerd als loontrekkende, voorziet het RIZIV een begrafenisvergoeding van 148,73 euro.

Het ziekenfonds betaalt dit bedrag uit op voorlegging van

- een uittreksel uit de overlijdensakte;
- de betaalde rekening van de begrafenisondernemer;
- de identiteitskaart en de SIS-kaart.

INFO

Meer inlichtingen: bij je ziekenfonds

■ Voor ambtenaren in de openbare sector

Voor de overledene die in de openbare sector werkte, betaalt de staat een begrafenisvergoeding. De vergoeding wordt berekend op basis van het laatste bruto maandbedrag (begrensd).

- Was de overledene **met pensioen**, dan zend je de aanvraag en het uittreksel uit de overlijdensakte naar:
Pensioendienst voor de overheidssector,
Afdeling begrafenisvergoedingen ☎ 02/558.60.00
Victor Hortaplein 40 bus 30, 1060 Brussel
e-mail: info@pdos.fgov.be - website: www.pdos.fgov.be
Het aanvraagformulier kan je ook downloaden.

- Was de overledene nog **in actieve dienst**, dan stuur je de aanvraag naar de personeelsdienst van de administratie waar hij/zij werkte.
- Deze begrafenisvergoeding wordt **betaald aan**:
 - de niet uit de echt gescheiden, noch van tafel en bed gescheiden echtgenoot, of bij afwezigheid hiervan;
 - de erfgenamen in rechte lijn;
 - of bij afwezigheid hiervan: elke natuurlijke of rechtspersoon die bewijst dat hij de begrafenis kosten heeft gedragen.

In dit laatste geval is de vergoeding gelijk aan de werkelijk gedane kosten zonder dat zij evenwel het laatste bruto maandbedrag mag overschrijden.

■ De overledene die geen loontrekkende was

Voor o.a. personen ten laste en zelfstandigen bestaat geen wettelijke begrafenisvergoeding. Sommige ziekenfondsen voorzien een regeling in de aanvullende vrije verzekering.

4. Het ziekenfonds

■ Inschrijving in het ziekenfonds

Als je als weduw(e)(naar) niet **zelf verzekerd was**, maar via het lidmaatschap van je man/vrouw, dien je een eigen lidmaatschap aan te vragen voor de terugbetaling van gezondheidszorgen.

Neem het lidmaatschap van de overledene en een uittreksel uit de overlijdensakte mee.

Zodra het overlevingspensioen geregeld is, ontvang je van de Rijksdienst voor pensioenen een notificatie waarin vermeld staat dat het pensioenattest elektronisch aan je ziekenfonds wordt overgemaakt (regeling voor privésector). Dit is meestal vastgehecht aan de pensioenbeslissing.

■ **Verhoogde tegemoetkoming voor gezondheidszorgen** (voorkeursregeling of OMNIO-statuuat).

Met deze regeling moet je minder remgeld betalen voor geneeskundige verzorging.

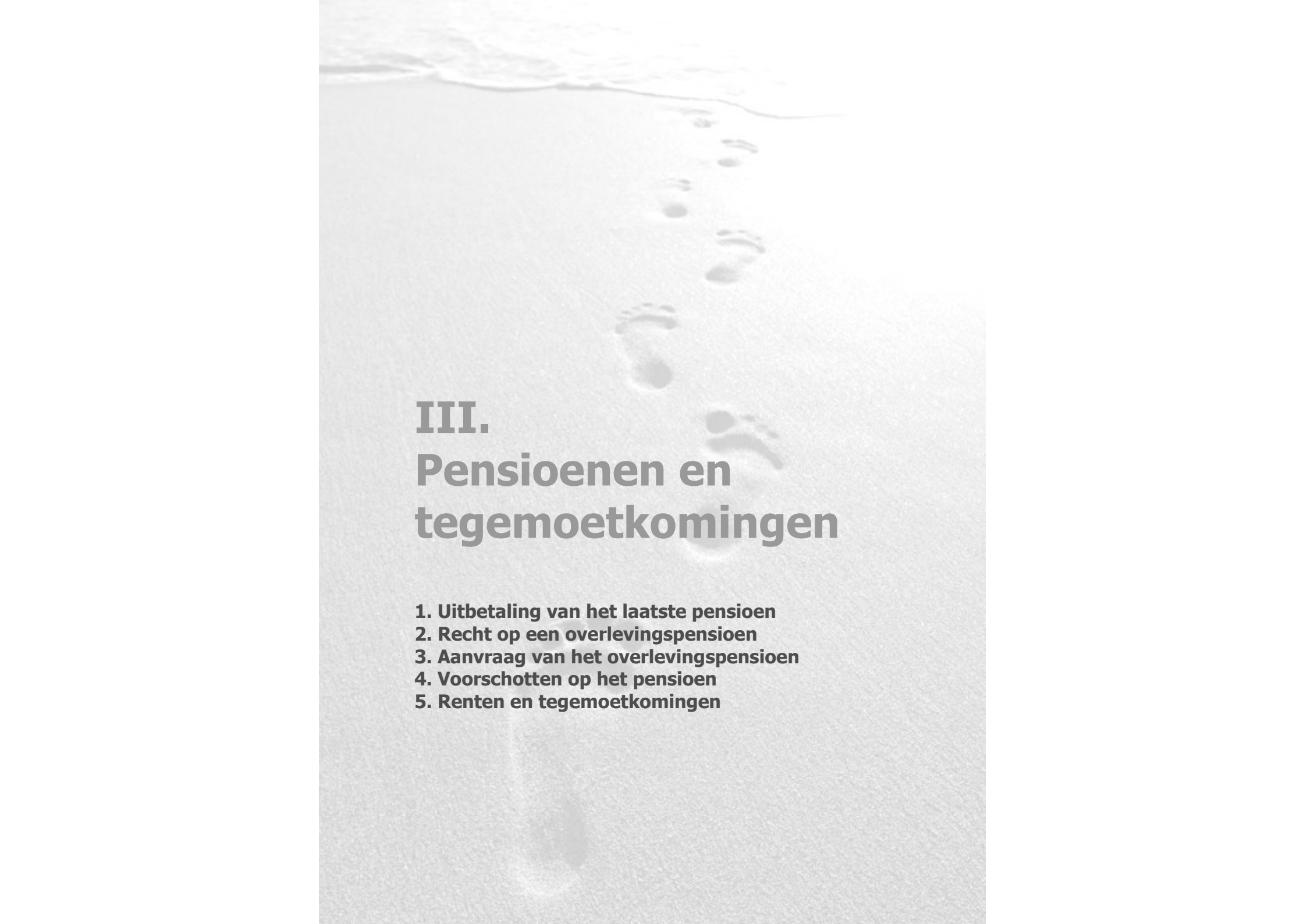
Je komt hiervoor in aanmerking als:

- je een pensioen als werknemer ontvangt (privé-, overheidsdienst of zelfstandige werknemer);
- je bruto-inkomen een bepaald bedrag niet overschrijdt.

Bij je ziekenfonds dien je hiertoe een 'verklaring op eer' in te vullen en te ondertekenen. Neem je laatste pensioenstrookje en aanslagbiljet van de belastingen mee.

INFO

Meer inlichtingen: bij je ziekenfonds

III.

Pensioenen en tegemoetkomingen

- 1. Uitbetaling van het laatste pensioen**
- 2. Recht op een overlevingspensioen**
- 3. Aanvraag van het overlevingspensioen**
- 4. Voorschotten op het pensioen**
- 5. Renten en tegemoetkomingen**

Er bestaan meerdere pensioenstelsels met verschillende regels.

Voor de overledene die een pensioen ontving van de Rijksdienst voor Pensioenen, verwittigt het gemeentebestuur deze dienst.

Bij een ambtenaarspensioen dien je in sommige gevallen zelf de instelling te verwittigen.

Ontving de overledene nog geen rustpensioen, dan dient de echtgeno(o)t(e) een overlevingspensioen aan te vragen binnen de 12 maanden na het overlijden.

1. Uitbetaling van het laatste pensioen

Hoe gebeurt de uitbetaling van het laatste pensioen in de maand van het overlijden ?

■ Bij een pensioen van de Rijksdienst voor Pensioenen (loontrekkende privésector of zelfstandige)

Valt de datum van het overlijden *na* de stortingsdatum van het pensioen, dan mag de langstlevende echtgenoot het pensioenbedrag behouden.

De pensioenkas regelt automatisch de betaling van het laatste pensioen aan de overlevende partner (op voorwaarde dat men op hetzelfde adres woont).

Let wel: Als beide echtgenoten een apart pensioen van een verschillende pensioenkas kregen, dien je dit zelf aan te vragen.

■ Bij een overheidspensioen

De echtgenoot heeft recht op het pensioen van de maand van overlijden. Wezen komen alleen in aanmerking als ze aanspraak maken op een overlevingspensioen.

De andere erfgenamen hebben hierop geen recht.
Voor achterstallige pensioenbedragen, moet binnen het jaar een schriftelijke aanvraag gebeuren.

2. Recht op een overlevingspensioen

Het overlevingspensioen is een pensioen dat de langstlevende echtgeno(o)t(e) kan krijgen op basis van het werk van de overledene.

■ Voorwaarden

Om het overlevingspensioen te kunnen ontvangen moet de weduwe of weduwnaar minstens **45 jaar zijn en één jaar gehuwd zijn**, (ofwel een kind ten laste hebben of 66% werkonbekwaam zijn).

Vraag na wat de regeling is als je een vervangingsinkomen geniet. Ook mag je slechts een beperkte beroepsactiviteit uitoefenen die vooraf moet aangevraagd worden.

■ Tijdelijk overlevingspensioen

De weduw(e)(naar) die niet aan de voorwaarden voldoet, kan toch voor een periode van 12 maanden een tijdelijk overlevingspensioen krijgen.

■ Toekenning

Het overlevingspensioen wordt, mits **schriftelijke aanvraag**, toegekend vanaf

- de maand volgend op de maand van het overlijden als de overledene reeds een rustpensioen ontving;
- de maand van het overlijden als de overledene nog geen rustpensioen ontving.

3. Aanvraag overlevingspensioen

■ De overledene was gepensioneerd bij:

Rijksdienst voor Pensioenen (werknemers),

Zuidertoren - Baraplein, 1060 Brussel,

Algemene inlichtingen: 02/529.21.11

Dienst uitbetalingen: 02/529.30.02

De gemeente verwittigt de pensioenkas die dan automatisch alles in orde brengt.

Rijksdienst sociale verzekeringen der zelfstandigen

RSVZ Vlaams-Brabant, Vaartstraat 54, 3000 Leuven

016/31.47.11. – website www.rsvz.be

Voor de aanvraag van het overlevingspensioen stuur je een uittreksel van de overlijdensakte op.

Voor **ambtenaren** doe je een aanvraag bij:

Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS),

Victor Hortaplein 40 bus 30, 1060 Brussel 02/558.60.00

e-mail: info@pdos.fgov.be website www.pdos.fgov.be

Voor info over de uitbetaling van het overheidspensioen

CDVU pensioenen, Kunstlaan 30, 1040 Brussel

02/237.03.11 www.cdvupensioenen.fgov.be

■ De overledene was nog *niet* gepensioneerd

Voor een loontrekkende (privé) of zelfstandige:

De weduw(e)(naar) dient dan het overlevingspensioen aan te vragen

- bij de pensioendienst van de gemeente

- binnen het jaar na overlijden.

Voor ambtenaren vraag je het overlevingspensioen aan bij de personeelsdienst van de Administratie waar je echtgeno(o)t(e) tewerkgesteld was.

4. Voorschotten op het pensioen

Voor weduw(e)n(aars) zonder inkomen geeft het pensioenfonds een voorschot op het overlevingspensioen.

Bij ambtenaren wordt geen voorschot voorzien. Ze kunnen zich wenden tot de sociale dienst van het departement van de overledene.

Als je lang op de uitbetaling van je pensioen moet wachten en je daardoor in financiële moeilijkheden geraakt, kan je aan het OCMW voorschotten vragen.

Neem hiertoe contact op met de sociale dienst van het OCMW. Zodra je van de pensioenkas de pensioenachterstallen ontvangt, betaal je de voorschotten terug aan het OCMW. (zie deel VII blz. 41)

5. Renten en tegemoetkomingen

Ontving de overledene één of andere tegemoetkoming, rente of toelage? Bv. tegemoetkoming hulp aan bejaarden, mindervalide, vergoeding wegens arbeidsongeval,.. Verwittig deze diensten met een uittreksel uit de overlijdensakte.

Verdere inlichtingen

De dienst welzijn (pensioendienst) van de gemeente kan je inlichtingen geven bij de regeling van het pensioen of overlevingspensioen. Breng een strookje van de uitkering mee.

INFO

Inlichtingen over de pensioenregeling

Gemeentehuis: Dienst welzijn

Prinsenstraat 3, 1850 Grimbergen ☎ 02/260.12.69

Open: elke werkdag: 8u00 – 11u30

en donderdagavond: 17u30 - 19u15

e-mail: gemeentebestuur@grimbergen.be

website: www.grimbergen.be

IV. De nalatenschap

- 1. Bestaat er een testament?**
- 2. Aanvaarding of verwerping van de nalatenschap**
- 3. De aangifte van de nalatenschap**
- 4. Het successierecht**
- 5. De verdeling van de nalatenschap**

1. Bestaat er een testament?

Een testament dat bij een notaris is opgemaakt,
wordt geregistreerd in een centraal register.
Het testament zelf wordt bij de notaris bewaard.

■ De overledene liet een **testament bij notariële akte** opmaken. Neem dan contact op met de notaris die het testament heeft opgemaakt.

■ **Weet je niet** of jouw overleden familielid een testament heeft laten opmaken of welke notaris het bewaart ?
Dan kan je navraag doen mits betaling van de opzoekkosten bij:

- ***Het Registratiekantoor***

Molenstraat 228, 1851 Grimbergen (8u-12u)

☎ 02/272.05.70

De notarissen delen hier om de 3 maanden het bestaan van testamenten bij authentieke akte en giften mee.

- ***Het Centraal register voor testamenten***

Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, CRT
Bergstraat 30-34, 1000 Brussel, ☎ 02/505.08.11

Om dit op te vragen stuur je een brief met een uittreksel uit de overlijdensakte.

Deze twee instanties kunnen je zeggen of er een testament bestaat en welke notaris het bewaart.

Om de inhoud van het testament te kennen, richt je je tot de notaris die het testament in bewaring heeft.

■ Jouw overleden familielid kan ook een **eigenhandig geschreven testament** hebben gemaakt, dat niet gekend is bij een notaris of bij het registratiekantoor.

De persoon die een eigenhandig geschreven testament bezit, dient dit bij de notaris te laten registreren.

De notaris stelt hiervan een proces-verbaal op en legt een eensluidend afschrift neer bij de Rechtbank van Eerste Aanleg van de laatste woonplaats van de overledene.

2. Aanvaarding of verwerping van de nalatenschap

Als de overledene meer schulden dan bezittingen nalaat, kan je de nalatenschap

- **verwerpen**
- **of bij twijfel de nalatenschap aanvaarden 'onder voorrecht van boedelbeschrijving'.**

■ De nalatenschap omvat de bezittingen, maar ook de schulden die de overledene nalaat.

Als je de erfenis **aanvaardt** moet je ook al de schulden van de overledene betalen.

■ Bij twijfel of de erfenis niet meer schulden dan bezittingen omvat, kun je de erfenis '**aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving**'.

Aanvraag: Je moet hiertoe binnen de 3 maanden na het overlijden een aanvraag indienen bij de griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg van het rechtsgebied waar de overledene woonde.

Ter griffie wordt een akte opgesteld die dient gepubliceerd te worden in het Belgisch Staatsblad om schuldeisers en legatarissen toe te laten zich kenbaar te maken.

De kosten bedragen 145 euro te betalen ter griffie.

Stukken voor te leggen ter griffie:

- kopie van de overlijdensakte;
- naam en adres van de persoon (meestal notaris) die de inventaris zal opstellen.

Na publicatie in het Belgisch Staatsblad is er een termijn van 3 maanden voorzien om zich te laten kennen bij de aangestelde persoon (meestal notaris). Na deze termijn heeft de notaris (of aangestelde persoon) 40 dagen om de inventaris op te maken van alle bezittingen en schulden.

Let op: Wanneer je aanvaard hebt onder voorrecht van boedelbeschrijving, kan je niet meer verwerpen.

■ Je kan de nalatenschap ook verwerpen

Let op: Je mag de nalatenschap niet eerst aanvaard hebben of handelingen van aanvaarding gesteld hebben (bv. reeds het huis van de overledene leegmaken).

Hoe? De verwerping moet uitdrukkelijk gebeuren. Je legt hiervoor een verklaring af op de Rechtbank van Eerste Aanleg van de woonplaats van de overledene met een kopie van de overlijdensakte. De akte ter griffie bedraagt 30 euro.

Door de nalatenschap te verwerpen word je niet meer aanzien als erfgenaam. Je hoeft de schulden niet te betalen maar je hebt dus ook geen recht op de bezittingen.

INFO

Inlichtingen aanvaarding en verwerping nalatenschap

Rechtbank van Eerste Aanleg

Burgerlijke Zaken - Griffie van nalatenschap - lokaal 09
Arrondissement Brussel - Justitiepaleis – gelijkvloers
Poelaertplein 1 - 1000 Brussel ☎ 02/508.63.89

3. De aangifte van de nalatenschap

Als je erft dien je dit aan te geven.

De nalatenschap moet je aangeven bij de ontvanger van het registratiekantoor.

De aangifte van de nalatenschap is een erfrechtverklaring over de activa en passiva van de overledene op de datum van het overlijden. Met deze aangifte weet de fiscus op welk bedrag hij de successierechten moet berekenen.

■ **Wanneer? Binnen de 5 maanden** na het overlijden van de persoon waarvan je erft, en die in België overleden is, dien je de aangifte van nalatenschap te doen. (De termijn wordt verlengd tot 6 maanden bij overlijden in een ander land van Europa, en tot 7 maanden bij overlijden buiten Europa).

De aangifte moet je indienen op een **formulier** dat je kosteloos kan verkrijgen op het registratiekantoor. Het registratiekantoor stuurt je een uitnodigingsbrief om de aangifte van nalatenschap in te dienen en voegt hierbij een infobrochure met enkele richtlijnen om een aangifte van nalatenschap op te stellen.

■ **Opstelling van de aangifte van nalatenschap**

Hiervoor kan je je wenden tot een notaris of je laten bijstaan door een bevoegd persoon. De erfgenamen mogen ook zelf deze aangifte opstellen.

De aangifte moet ondermeer volgende **elementen** bevatten:

- de volledige identiteit en nationaal nummer van de erfgenamen én van de aangetrouwde erfgenamen indien ze gehuwd zijn volgens het stelsel van de algemene gemeenschap van goederen.

De erfgenamen moeten ook vermelden of zij gehuwd waren met voorafgaand huwelijkscontract. Zo ja: datum contract, naam van de notaris en stelsel vermelden;

- de erfopvolging;
- de opsomming van de goederen én schulden (o.a begrafenkosten) die van de nalatenschap en huwelijksgemeenschap deel uitmaken. De goederen moeten geschat worden op hun verkoopwaarde de dag van het overlijden;
- een aantal fiscale verklaringen.

Als de nalatenschap slechts roerende goederen van geringe waarde omvat en het om een erfenis in rechte lijn gaat, kan je **vrijstelling** van aangifte vragen aan de ontvanger van registratie.

■ Waar ?

De aangifte van nalatenschap moet je neerleggen op het **kantoor van de registratie** waar de overledene zijn woonplaats had. Behalve als de overledene de laatste 5 jaar in verschillende gewesten gewoond heeft, dan telt de woonplaats waar de overledene het langst zijn fiscale woonplaats had.

INFO

Het is nuttig steeds het registratiekantoor te raadplegen.

Registratiekantoor voor Grimbergen
Molenstraat 228, 1851 Grimbergen (Humbeek)
☎ 02/272.05.70 (tussen 8u – 12u)

4. Het successierecht

Het successierecht is een vorm van belasting op de goederen die je erft.

■ Het successierecht wordt **berekend** op de nettowaarde van je erfdeel. Het te betalen successierecht verschilt volgens:

- de grootte van het geërfde deel en
- de graad van verwantschap met de overledene.

■ In Vlaanderen bestaan voor erfgenamen in rechte lijn (grootouders > ouders > kinderen), tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden, alsook sommige situaties van feitelijk samenwonen, drie **schijven van successierechten**.

<i>Belastingsschijf in EUR</i>	<i>tarief</i>
<i>van 0,01 tot 50.000</i>	<i>3%</i>
<i>van 50.000 tot 250.000</i>	<i>9%</i>
<i>vanaf 250.000</i>	<i>27%</i>

- De roerende en onroerende goederen van de nalatenschap worden niet meer samengevoegd. Het successierechttarief wordt afzonderlijk toegepast op de nettowaarde van de roerende en van de onroerende goederen.
- Er bestaat een gunsttarief voor kleinere nalatenschappen.
- Voor kinderen jonger dan 21 jaar wordt een vermindering toegepast.
- Tussen echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt een vrijstelling bij vererving van de gezinswoning.

■ Je dient de successierechten **te betalen binnen de 7 maanden na het overlijden**, zo niet ben je intrest verschuldigd.

5. De verdeling van de nalatenschap

■ In de praktijk wordt de verdeling van de nalatenschap gewoonlijk **onderling geregeld**.

De erfgenamen moeten dan wel meerderjarig en handlingsbekwaam zijn.

Leg de verdeling best schriftelijk vast, zo voorkom je moeilijkheden in de toekomst. Voor onroerende goederen (b.v. een huis, grond) moet er een authentieke akte opgesteld worden door de notaris.

■ Als er **minderjarigen** zijn, gebeurt de minnelijke verdeling onder het voorzitterschap van de vrederechter en bij notariële akte. Je kan ook wachten tot alle erfgenamen meerderjarig zijn, zodat de verdeling zonder deze formaliteiten mogelijk is.

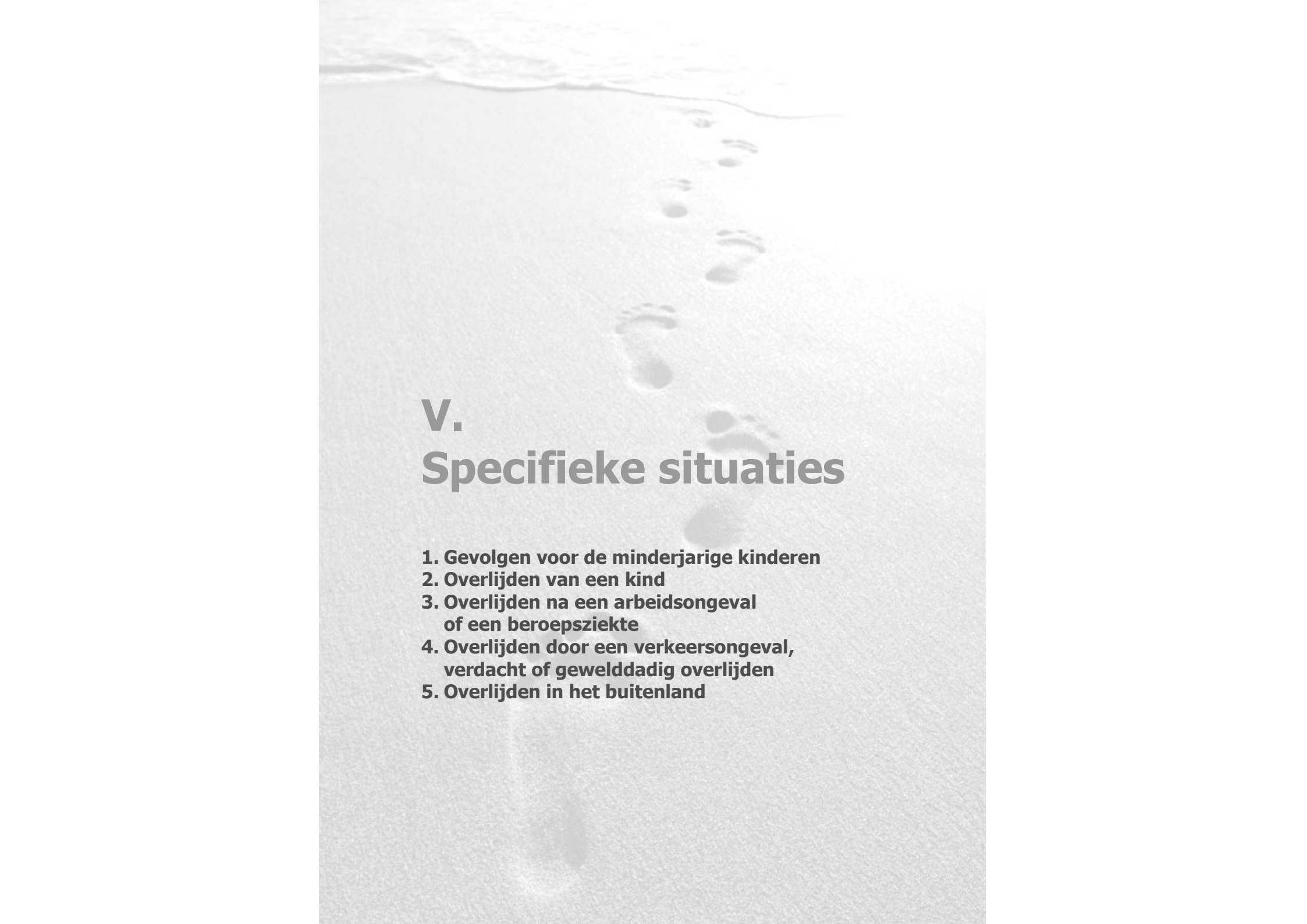
■ Als de erfgenamen **niet akkoord** gaan, dien je de verdeling gerechtelijk aan te vragen bij de Rechtbank van Eerste Aanleg. Notarissen worden belast met de nalatenschap te vereffenen en te verdelen.

INFO

Inlichtingen over nalatenschap en erfenisregeling

- Voor je **specifieke situatie** wend je je best tot een notaris.

- **De Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat** beschikt over praktische informatiebrochures.
Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
Bergstraat 30-34, 1000 Brussel
 - ☎ 02/505 08 54 (voor informatiebrochures)
 - ☎ 02/505 08 11 (algemeen nummer)website: www.notaris.be

V.

Specifieke situaties

- 1. Gevolgen voor de minderjarige kinderen**
- 2. Overlijden van een kind**
- 3. Overlijden na een arbeidsongeval
of een beroepsziekte**
- 4. Overlijden door een verkeersongeval,
verdacht of gewelddadig overlijden**
- 5. Overlijden in het buitenland**

1. Gevolgen voor de minderjarige kinderen

Verhoogde kinderbijslag Voogdij over de minderjarige kinderen

■ Verhoogde kinderbijslag (wezenbijslag)

Een kind van wie één van de ouders overlijdt, kan **recht** hebben op de verhoogde wezenbijslag.

Hiervoor moet ofwel de overleden ouder, de overlevende ouder of een andere rechthebbende in de 12 maanden voor het overlijden, de voorwaarden vervuld hebben voor zes maanden recht op kinderbijslag.

Aanvraag van de verhoogde kinderbijslag is meestal niet nodig. Het kinderbijslagfonds onderzoekt *automatisch* of er recht op de verhoogde wezenbijslag is, zodra het van de gemeente verneemt dat een ouder overleden is.

Van een overlijden buiten België krijgt het kinderbijslagfonds niet altijd bericht.

Als het kinderbijslagfonds na het overlijden van één van de ouders niets laat weten, vul dan het formulier 'Aanvraag om wezenbijslag' in en stuur het naar het kinderbijslagfonds.

INFO

Voor werknemers

Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers
Trierstraat 70, 1000 Brussel ☎ 02/237.21.11
website: www.rkw.be

Voor zelfstandigen

Rijksinstituut sociale verzekeringen der zelfstandigen
RSVZ Vlaams-Brabant: Vaartstraat 54, 3000 Leuven
☎ 016/31.47.11
website: www.rsvz.be

■ De voogdij over minderjarige kinderen

De **overlevende ouder** is van rechtswege voogd en blijft de ouderlijke macht uitoefenen, zoals vóór het overlijden van zijn/haar partner.

Enkel bij het overlijden van de langstlevende ouder of de enige ouder richt de vrederechter de voogdij in. De gemeente verwittigt hiertoe het vredegerecht.

2. Overlijden van een kind

■ Afhankelijk van de omstandigheden van overlijden kan je aanspraak maken op de familiale- of schoolverzekering.

■ Kunnen **praten over het verlies** van het kind is voor de ouders en het gezin vaak een grote steun om er geleidelijk mee te leren leven.

- De zelfhulpgroep '**Ouders van een overleden kind**' staat open voor ouders die een kind verloren hebben. Je kan er contacten leggen en ervaringen uitwisselen met andere ouders die in gelijkaardige situaties vertoeven. Jaarlijks is er een ontmoetingsdag te Bornem met een kinderprogramma voor de broers en zussen. Voorzien ook een tijdschriftje 't Vergeet-mij-nietje.

INFO

Zelfhulpgroep ouders van een overleden kind

Contactpersoon Vlaams-Brabant: Christine Langouche
Nieuwstraat 41, 3360 Korbeek-Lo ☎ 016/46.20.75
e-mail: christine.langouche@pandora.be
website: www.ovok.be

Praatgroep Vlaams-Brabant regio Nossegem

Bijeenkomst op zaterdagmiddag
Contactpersoon ☎ 016/56.37.62

- **Ouders van verongelukte kinderen**
Zelfhulpgroep met als doel hulp en bijstand te bieden aan de families van jonge verkeersslachtoffers.

INFO

Zelfhulpgroep ouders van verongelukte kinderen

Leon Theodoorstraat 85, 1090 Brussel ☎ 02/427.75.00
info@ovl.be

Contactpersoon Vlaams-Brabant:
Annemie Hemelaers 016/58 05 39
annemie.hemelaers@skynet.be

3. Overlijden na een arbeidsongeval of beroepsziekte

■ Na een arbeidsongeval

Als het overlijden het gevolg is van een ongeval op het werk of op de weg van en naar het werk, voorziet de arbeidsongevallenwet een aantal vergoedingen: o.a. een vergoeding voor de begrafenis kosten, een rente voor de echtgenoot en minderjarige kinderen. Er is cumulatie mogelijk tussen deze rente en het pensioen.

INFO

Fonds voor Arbeidsongevallen

Troonstraat 100, 1050 Brussel ☎ 02/506.84.11 (9u-16u)

- Het fonds staat de nabestaanden bij voor het verkrijgen van hun rechten.
- Je kan ook terecht bij de sociale dienst (do 9u-12u)

Nota: Zelfstandigen hebben vaak een persoonlijke verzekering die een bedrag voorziet bij overlijden door een ongeval.

■ Na een beroepsziekte

Als het overlijden het gevolg is van een erkende beroepsziekte verschaft de beroepsziektewet een aantal vergoedingen. Verwittig het Fonds voor Beroepsziekten schriftelijk.

INFO

Fonds voor Beroepsziekten - Dienst overlijden

Sterrenkundelaan 1, 1210 Brussel

☎ 02/226.63.10 (9u-12u en 13u-16u)

4. Overlijden door verkeersongeval, verdacht of gewelddadig overlijden

Bij een overlijden door een verkeersongeval of een verdacht of gewelddadig overlijden (bv. moord of zelfmoord), wordt de **lokale politie** verwittigd, die het parket op de hoogte brengt. (Het parket kan mogelijk geen toelating tot crematie verschaffen).

Het **parket van de Procureur des Konings** stelt een onderzoek in naar de doodsoorzaak. De overledene blijft ter beschikking van het parket tot het de toelating tot begraafing heeft gegeven.

Als een derde persoon aansprakelijk is voor het ongeval, dien je best een eis tot schadeloosstelling in tegen deze persoon.

5. Overlijden in het buitenland

■ De plaatselijke overheid van het land waar de persoon overleed, neemt kennis van het overlijden en verwittigt de ambassade. Sommige landen sturen automatisch de **overlijdensakte** van Belgen naar onze Ambassades en Consulaten.

Wanneer een Belgisch familielid in het buitenland overlijdt, kan je de akte via de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken (dienst burgerlijke stand C3.2) aanvragen. Als de vreemde autoriteiten kosten aanrekenen voor de akte, dien je eerst een provisie te storten op rekening van de FOD Buitenlandse Zaken.

Als het laatste domicilie van de overledene in België gekend is, wordt de akte doorgestuurd naar de gemeente (ongeacht of ze werd aangevraagd door de familie of niet). Je kan dan bij dit gemeentebestuur de uittreksels en afschriften van overlijden verkrijgen.

■ De familie bepaalt de bestemming van het stoffelijk overschot. Ze neemt de beslissingen voor **begraving** ter plaatse of in België eventueel in samenspraak met het ziekenfonds of reisbijstandsverzekering van de overledene.

INFO

FOD Buitenlandse Zaken

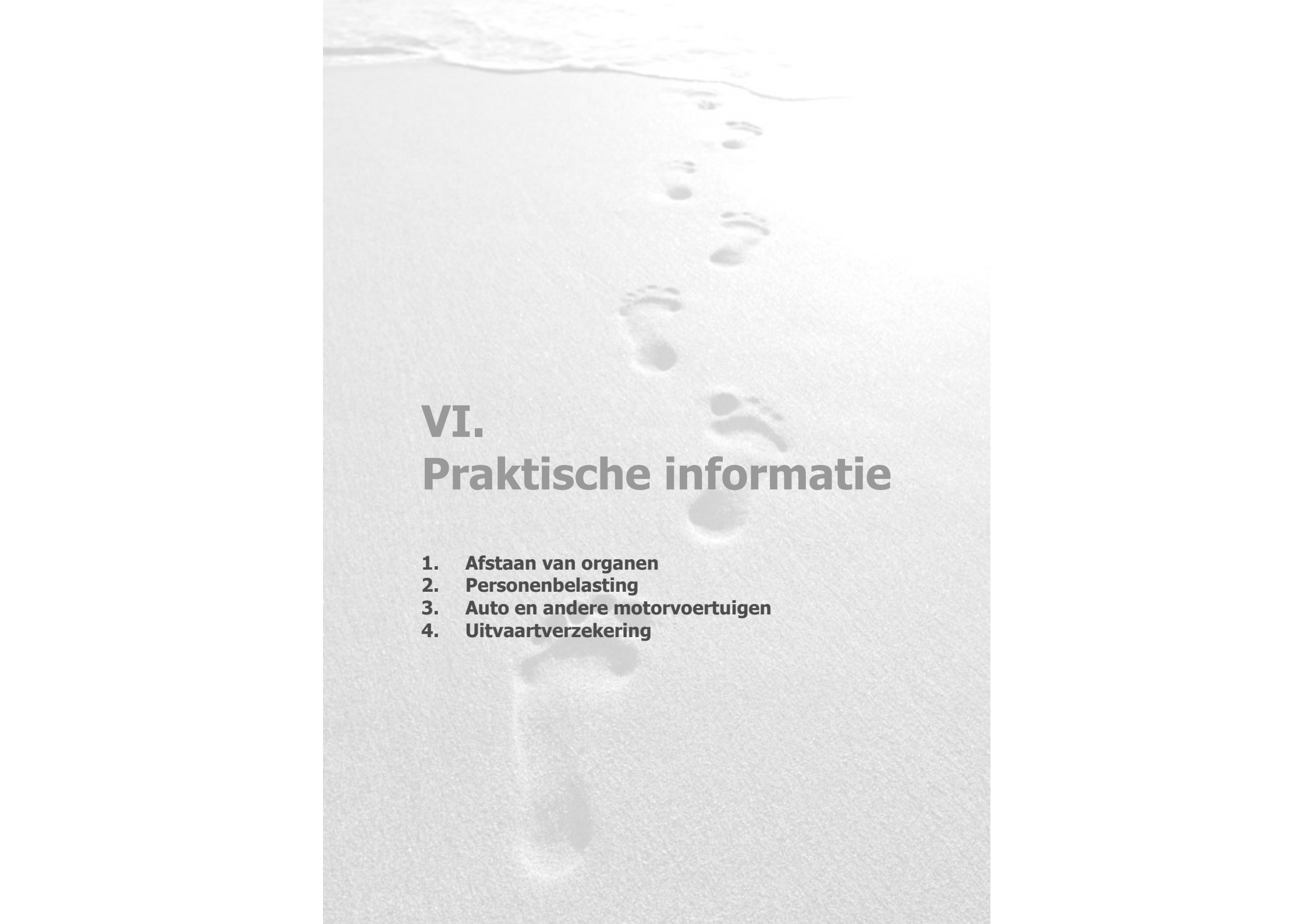
Karmelietenstraat 15, 1000 Brussel

☎ 02/501.81.11 (algemeen nummer)

- dienst Noodbijstand C1.1: voor info over de procedure van repatriëring;
- dienst Rechterlijke Zaken: voor info over de omstandigheden van het overlijden;
- dienst Burgerlijke Stand C3.2.: voor inlichtingen over de overlijdensakte.

e-mail: info@diplobel.fed.be

Of bij de begrafenisondernemer

VI.

Praktische informatie

- 1. Afstaan van organen**
- 2. Personenbelasting**
- 3. Auto en andere motorvoertuigen**
- 4. Uitvaartverzekering**

1. Afstaan van organen

Bij overleden personen mogen de organen weggenomen worden, tenzij er verzet wordt aangetekend.

■ Wettelijke regeling

In ons land mogen bij overleden personen de organen weggenomen worden.

Dit kan niet indien de betrokkene hiertegen vooraf verzet heeft aangetekend op het gemeentehuis (dienst bevolking).

Het staatssecretariaat van Volksgezondheid heeft een **lijst** van personen die verzet aantekenden alsook van de personen die uitdrukkelijk hun toestemming verleenden.

Het ziekenhuis kan overgaan tot het wegnemen van organen maar dient eerst deze lijst te raadplegen.

Als geen verzet of uitdrukkelijke toestemming gegeven werd door de overledene, is verzet van de directe familieleden nog mogelijk. De familie moet hiertoe wel zelf het initiatief nemen.

INFO

Gemeentehuis – Dienst Bevolking

Prinsenstraat 3, 1850 Grimbergen ☎ 02/260.12.79

Open: elke voormiddag 8u00-11u30

donderdagavond 17u30-19u15

woensdagnamiddag 13u00-16u00

Administratief steunpunt te Strombeek-Bever:

Gemeenteplein ☎ 02/267.15.04

Open: dinsdag en donderdag 8u00-11u30.

www.grimbergen.be > burgerzaken > bevolking

2. Personenbelasting

Voor het jaar van overlijden moet je een **afzonderlijke aangifte** doen voor de overlevende en de overleden echtgenoot.

■ Voor het inkomstenjaar waarin één van de echtgenoten overleed, moet een **afzonderlijke aangifte** worden ingediend voor de overledene en overlevende echtgenoot. Voor het jaar van overlijden worden ze fiscaal als alleenstaande beschouwd. (Maar als dit interessanter is kan je een gezamenlijke belasting vragen).

- Elke echtgeno(o)t(e) wordt **belast** op
 - de inkomsten die hij/zij persoonlijk heeft verkregen;
 - de helft van de inkomsten die tot de huwelijksgemeenschap behoren.

De mogelijke kinderen ten laste mogen niet dubbel worden aangegeven. Dus niet en op de aangifte van de nalatenschap, en op de aangifte van de overlevende. Het is verplicht een keuze te maken.

Als een van de echtgenoten geen inkomen heeft, kan een huwelijksquotiënt worden toegekend.

■ Voor de overleden persoon wordt de **aangifte ingediend** door de erfgenamen of de daartoe aangestelde lasthebber.

INFO

Taxatiedienst

Brusselsesteenweg 11, 1850 Grimbergen

☎ 02/269.11.48 (9u –12u)

3. Auto en andere motorvoertuigen

■ Je wenst het voertuig te **BEHOUDEN**

Alleen - de overlevende echtgeno(o)t(e);

- wettelijk samenwonende of;

- één van de kinderen;

kan de kentekenplaat op zijn/haar naam laten overschrijven.

Bezorg hiertoe binnen een **termijn van 4 maanden** aan
Federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer
Dienst voor inschrijving voertuigen (DIV) - city Atrium
Vooruitgangsstraat 56, 1210 Brussel 02/277.31.11

1. het formulier “Aanvraag tot inschrijving van een voertuig” met de nodige fiscale zegels (31 euro) en een vignet van de verzekeringsmaatschappij;
2. een uittreksel uit de overlijdensakte en zo nodig een uittreksel van de geboorteakte van het kind of het bewijs van wettige samenwoning;
3. Als je het voertuig van de overledene samen met de kentekenplaat overdraagt, is een vignet van de autokeuring niet nodig. Wordt de kentekenplaat ingeschreven op een ander voertuig, dan is in sommige gevallen de autokeuring vereist.
4. Wordt het voertuig van de overledene ingeschreven onder een totaal nieuwe kentekenplaat, dan is de administratieve keuring vereist.

Bij overdracht van een kentekenplaat blijft de gewone **verkeersbelasting** doorlopen. De belasting op inverkeerstelling (BIV) wordt niet opnieuw gevraagd bij overdracht op naam van de wettige echtgenoot (als BIV door de overledene werd betaald).

In de andere gevallen is de BIV wel verschuldigd.

■ Je behoudt het voertuig NIET

Je dient de kentekenplaat van het voertuig zo vlug mogelijk en ten laatste **binnen de 4 maanden** terug te sturen naar:
Federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer
Dienst voor inschrijving voertuigen (DIV) - city Atrium
Vooruitgangsstraat 56, 1210 Brussel 02/277.31.11

INFO

FOD Mobiliteit en Vervoer

Dienst voor inschrijving voertuigen (DIV)
City Atrium
Vooruitgangsstraat 56, 1210 Brussel
- 02/277.31.11
- Infodesk 02/277.30.30
- e-mail: vragen.div@mobiliteit.fgov.be
- website: www.mobiliteit.fgov.be

■ Verwittig ook de **verzekeringsmaatschappij** waar het voertuig verzekerd is. Bij het uitverkeer nemen van het voertuig, betaalt de maatschappij de premie voor de maanden dat het voertuig nog verzekerd is terug.

4. Uitvaartverzekering

Steeds meer mensen sluiten een verzekering af voor de betaling van de kosten van de uitvaartplechtigheid. Informeer je degelijk voor je een beslissing neemt.

INFO

Voor inlichtingen

kan je terecht bij de begrafenisondernemer.

VII. Hulp voor de nabestaanden

- 1. Hulp van het OCMW**
- 2. Begeleidende hulp**
- 3. Zelfhulpgroep Ouders van een overleden kind**
- 4. Ondersteuning voor jongeren**
- 5. Zelfhulpgroep voor weduwen/weduwnaars**
- 6. Werkgroep Verder voor nabestaanden na zelfdoding**

1. Hulp van het OCMW

Zit je met vragen of heb je het moeilijk?

De maatschappelijk assistenten kunnen samen met jou naar een oplossing zoeken. Ze zijn gehouden aan het beroepsgeheim.

De sociale dienst kan je ondersteuning geven alsook helpen bij administratieve regelingen, financiële moeilijkheden, juridisch vragen, enz.

Voor een oudere die alleen komt te staan en niet meer kan zorgen voor de huishoudelijke taken, kan het OCMW praktische hulp bieden.

INFO

OCMW Grimbergen

Verbeytstraat 30, 1853 Grimbergen (Strombeek-Bever)

☎ 02/267.15.05

e-mail: info@ocmw-grimbergen.be

website: www.grimbergen.be > OCMW

Spreekuren: 9-11u30 en donderdagavond 17u30 – 19u15

De sociale dienst is gesloten op maandag.

Telefonische bereikbaarheid:

maandag	8u-12u	en	14u30-16u30	
dinsdag	8u-12u	en	14u30-16u30	
woensdag	8u-12u	en	14u30-16u30	
donderdag	8u-12u	en	14u30-16u30	17u30-19u30
vrijdag	8u-12u	en	13u00-14u30	

Contactpersonen OCMW-diensten

- **Sociale dienst :**
Maatschappelijk assistenten
dienst intake 02/267.15.05
- **Diensten voor kinderen**
Dienst voor Onthaalouders, Opvang zieke kinderen,
Consultatiebureau Kind en Gezin
Anita Costers, Leen Verhest en Ingrid De Backer;
- **Thuishulp voor bejaarden, zieken, gehandicapten**
Dienst huishoudelijke hulp, Maaltijdenbedeling,
Klusjesdienst, Voetverzorging:
Bart Heiremans;
- **Ondersteuning thuiszorg voor 60-plussers**
Mantelzorgtoelage, Kortverblijf, Thuiswacht:
Sonja De Coninck en Leen Van den Troost (op afspraak);
- **Dienst Communicatie**
Agnes Penninckx en Lutt Clijsters (op afspraak);
- **Bejaardentehuis Ter Biest**
Chrysantenlaan 50, 1850 Grimbergen ☎ 02/269.28.46
Rudy Nijs (op afspraak);
- **Serviceflats en dienstencentrum Ter Borre**
met de ontmoetingsruimte, warme maaltijden, vervoer
en boodschappen, personenalarm, openbare computer-
ruimte, voetverzorging, wassalon, animatie, vorming,
vrije tijd
St.-Amandsplein 7, 1853 Grimbergen (Strombeek-
Bever) ☎ 02/267.38.50
Mario Deboodt en Lieve Heijtenis (op afspraak).

2. Begeleidende hulp

Het Centrum voor Geestelijke Gezondheid Aeneas kan je begeleiden bij de verwerking van je rouwproces.

Wanneer je het overlijden moeilijk aankan of de eigen omgeving weinig of niet beschikbaar is, kan je terecht op het Centrum voor Geestelijke Gezondheid Aeneas.

Voor de nabestaanden is de rouwverwerking vaak moeilijker in situaties van:

- plots overlijden;
- overlijden van een kind;
- overlijden na een langdurige ziekte die veel zorg opeiste;
- een moeilijke relatie.

INFO

Centrum voor Geestelijke Gezondheid Aeneas

Ruwaal 12, 1850 Grimbergen ☎ 02/269.90.33
(zijstraat Beigemsesteenweg 35)

e-mail: grimbergen@ahasverus.be

3. Zelfhulpgroep: Ouders van een overleden kind

Voor informatie en contactadressen:
zie blz. 31 bij de rubriek 'Overlijden van een kind'.

4. Ondersteuning voor jongeren

Kinderen en jongeren voelen zich vaak heel eenzaam in hun verdriet als ze iemand verliezen die hen heel dierbaar is.

■ Jongerenwerking “Missing You”

Vertellen aan andere jongeren wat je allemaal voelt helpt om met dit verdriet om te gaan.

“Missing You Leuven” organiseert maandelijks een gespreksavond voor jongeren die een geliefde persoon verloren hebben. Plaats: Zebra, Bondgenotenlaan 134, 3000 Leuven. Deelname is gratis.

INFO

Missing You: contactpersonen

- Christine Langouche, Nieuwstraat 41, 3360 Korbeel-Lo
☎ 016/46.20.75
e-mail: christine.langouche@pandora.be
- Katelijne Van Gramberen, Korbeek-Losestraat 13, 3360 Bierbeek ☎ 016/46.23.43
e-mail: katelijne.vangramberen@busmail.net
website: www.missingyou.be

■ Jeugdpastoraal

Organiseert jaarlijks een lotgenotengroep voor jongeren. Uitleen van rouwkoffer met infomateriaal o.a. boeken, muziek, teksten.

INFO

Contactpersoon jeugdpastoraal te Grimbergen

Eric Van Vaerenbergh
Kerkplein 3, 1850 Grimbergen
gsm 0499/21.44.82
e-mail: eric.van.vaerenbergh@ijd.be

5. Zelfhulp voor weduwen/weduwnaars

Personen die door eenzelfde ervaring zijn getroffen, kunnen voor elkaar een belangrijke steun betekenen.

Bij het verlies van een partner voel je je vaak ontredderd. Als achtergebleven partner komt je er alleen voor te staan. Soms geraak je in een isolement waar je moeilijk alleen uitkomt. Als lotgenoten weet je wat het betekent man of vrouw te verliezen en kan je elkaar vanuit deze ervaring bijstaan.

■ **De Nederlandstalige vereniging voor weduwen en weduwnaars** wil een steun bieden aan mensen bij het verlies van hun partner.

De vereniging organiseert ontspannings- en ontmoetingsactiviteiten. Het biedt je de mogelijkheid opnieuw naar buiten te treden, steun te vinden bij lotgenoten, zodat je niet blijft haperen in een isolement.

INFO

Weduwen-Weduwnaars Werking Vilvoorde

Gaston Willems, Groenstraat 197, 1800 Vilvoorde

☎ 02/251.14.98

Contactpersoon voor onze gemeente

Mevrouw Rosina Aelbrecht 0495/44.87.75

■ **ConTempo** is een netwerk voor wie zijn partner verloren door overlijden. Organiseren thema-avonden over rouwverwerking, tijdschrift contact,...

INFO

VZW ConTempo

Algemeen secretariaat Brugge ☎ 050/44 49 57

info@vzw contempo.be www.vzwcontempo.be

Contactpersoon Vlaams-Brabant: Anne-Marie Kok

☎ 02/428.49.83 anne-marie_kok@hotmail.com

■ De vereniging vormingswerk weduwen en weduwnaars van gezinsspastoraal

De vereniging wil weduwen en weduwnaars steunen bij de verwerking van het overlijden van hun partner en hen helpen bij praktische moeilijkheden.

INFO

Contactpersonen

- gezinsspastoraal: Anne-Marie Kok
☎ 02/428.49.83 anne-marie_kok@hotmail.com
- seniorenpastoraal: Vlasfabriekstraat 14, 1060 Brussel
☎ 02/533.29.24

■ Weduwenwerking van de vereniging KVLV

Jaarlijks wordt met de naburige gemeenten in het najaar een contactnamiddag voor weduwen en alleenstaanden georganiseerd. De weduwen van deze verenigingen kunnen met elkaar hun ervaringen bespreken.

INFO

Bij de voorzitter van KVLV van je parochie

De adressen kan je bij het OCMW of de gemeentelijke informatiedienst opvragen.

6. Werkgroep Verder voor nabestaanden na zelfdoding

Ondersteunt initiatieven voor nabestaanden na zelfdoding met gespreksgroepen en een jaarlijkse dag van de nabestaanden.

INFO

Werkgroep Verder

Astrid Alders — Leuven ☎ 016/31 99 99
e-mail: nazelfdoding.leuven@werkgroepverder.be
Website: www.werkgroepverder.be

Enkele boeken

■ Boeken met praktische informatie

Erven en schenken: 111 vragen en antwoorden om het slim aan te pakken. Indicator, 2008

Hoe overleef ik de erfenis, door Daphne Riksen. Bruna, 2007

Overlijden en Erfenis van A tot Z, Uitgave Test-Aankoop, 2007

Sterven en erven, door Jo Ruysseveldt. Roularta Books, 2008

Wensen voor na de dood, door Lucien De Cock, 2001

■ Over verlies van een dierbaar iemand

Algemeen

Abbeele, Claire, *De kunst van het afscheid nemen*. Lannoo, 2000

Brink, Jos, *Rouw op je dak: verder leven na de dood van een dierbare*. Lannoo, 2007,

Keirse, Manu, *Helpen bij verlies en verdriet: een gids voor het gezin en de hulpverlener*. Lannoo, 2006

Keirse, Manu, *Vingerafdruk van verdriet: woorden van bemoediging*. Lannoo, 2008

Kübler-Ross, Elisabeth, *Over rouw*. Ambo, 2006

Kuiper, Karin, *Je mag me bellen: 1001 dagen van rouw*. Lannoo, 2008

Polspoel, Arthur, *Het leven gaat verder, zeggen ze: logenoten in rouw ontmoeten elkaar in groepen*, Davidsfonds, 2006

Polspoel, Arthur, *Wenen om het verloren ik, over verlies en rouw*. Davidsfonds, 2003

Samuels, Arthur, *De kunst van het afscheid nemen*. Bzztôh, 2008

Somers, Patrik, *Woorden van troost: hoe vind ik de juiste woorden bij een overlijden*. Lannoo, 2002

Stolp, Hans, *Ga maar, en laat los: teksten bij het sterven van geliefden*, Ten Have, 2000

Rouwen om de partner

Polspoel, Arthur, *Het was toch een mooi leven: rouw van ouderen om het verlies van de partner*, Davidsfonds, 2008

Puymbroeck, Rik van, *Weduwen*. Van Halewyck, 2008

De laatste levensfase

Dijker, Dirk-Jan, *Niets meer te verliezen*. Lannoo, 2003

Kübler-Ross, Elisabeth, *De cirkel van het leven*, Ambo, 2001

Rouwen om een kind / als kind

Abbeele, Claire van den, *Meer dan verdriet: een boek voor jonge mensen die rouwen*. Lannoo, 2004
Abbeele, Claire van den, *Nu jij er niet meer bent: rouwen met kinderen en tieners*. Lannoo, 2001
Fiddelaers-Jaspers, Riet, *Jong verlies: rouwende kinderen serieus nemen*, Ten Have, 2005
Fiddelaers-Jaspers, Riet, *Mijn troostende ik: kwetsbaarheid en kracht van rouwende jongeren*, Kok, 2004
Fosté, John, *Verdriet om de dood van een kind*, Lannoo, 2001
Geysen, Wim, *Zonder afscheid: als je kind sterft in het verkeer*. Standaard, 2004
Huffel, Sabine van, *Adriaan...tien jaar later: leven is liefhebben over de dood heen*. Carmelitana, 2004
Keirse, Manu, *Kinderen helpen bij verlies*. Lannoo, 2002
Langenberg, Gerrie, *Een plekje voor Koen: een zoektocht na de dood van mijn eerstgeboren zoon*, Ten Have, 2004
Slachtofferhulp: *Kinderen helpen na een schokkende gebeurtenis: praktische gids na een misdrijf of een plotseling overlijden*. Lannoo, 2003
Snoeck, Johan, *Dit doe je kinderen niet aan: begeleiden van kinderen op bezoek bij een stervende*. Lannoo, 2004
Stroms, Werner, *Dood zijn, hoelang duurt dat ? Mozaïek*, 2000
Tulleners, Astrid, *Dood: boek over verdriet en verdergaan*. SWP, 2008

Rouwen als bejaard persoon

Adriaensen, Marie-Christine, *Als ouderen rouwen: oudere mensen helpen bij verlies*, Lannoo, 2005

De opgesomde boeken vind je in de openbare bibliotheek van Grimbergen (Strombeek-Bever).

Enkele websites

- www.rouwzorgvlaanderen.be: nuttige info rond nazorg nabestaanden
- www.vzwcontempo.be: werking voor partnerverlies
- www.ovok.be: ouders van een overleden kind
- www.zebraweb.be: organisatie voor jonge verkeersslachtoffers
- www.ovk.be: ouders van verongelukte kinderen
- www.zelfdoding.be: nabestaanden na zelfdoding
- www.just.fgov.be/index_nl.htm: de huurbrochure kan je downloaden

De brochure kwam tot stand
met de steun van de
Grimbergse begrafenisondernemers

- **BVBA De Hertogh** 02/269.13.59
Kruisstraat 25, 1851 Humbeek
- **NV De Hertogh - Grimbergen** 02/270.81.00
Wolvertemsesteenweg 11, 1850 Grimbergen
info@de-hertogh.com website: www.de-hertogh.com
- **NV Willems** 02/267.17.97
de Villegasstraat 1, 1853 Strombeek-Bever
info@begrafenissen-willems.be

Heb je opmerkingen of aanvullingen bij de brochure ? Laat het ons weten.

OCMW Grimbergen, Dienst communicatie
Verbeytstraat 30, 1853 Grimbergen ☎ 02/267.15.05
Contactpersonen: Agnes Penninckx en Luttt Clijsters
e-mail: info@ocmw-grimbergen
website: www.grimbergen.be

Jouw mening telt

Tips, meldingen of klachten over onze dienstverlening kan je ons meedelen. Wij staan er voor open!

OCMW Grimbergen
Verbeytstraat 30,
1853 Grimbergen
☎ 02/267.15.05

